

Jüri Parijõe mälestus vajaks jäädvustamist

Rakverega on seotud küllalt suurmehe, kelle mälestust tasuks püsivalt jäädvustada. Üks neist on laste- ja noorsookirjanik Jüri Parijõgi. Minu arvates on ta Oskar Lutsu kõrval läbi aegade parim.

Aga ma tõesti ei tea, kuidas seda püsivamalt ja nähtavamalt teha. Kuju püstitamine Rakvere tammikusse oleks kahtlemata originaalne, kuid minu arvates raskesti teostatav.

Me küll ei tohiks oma elu vandaalide järgi seada, kuid neid arvestamata jätta ka ei saa. Mälestustahvel hinnatud kirjanikule ja koolimehele peaks olema jõukohasem.

Traagiline elukäik

Jüri Parijõgi (endise nimega Parinbak, mida teavad muide vähesed) oli teatavasti pärit Kunda külje alt Siberi külast.

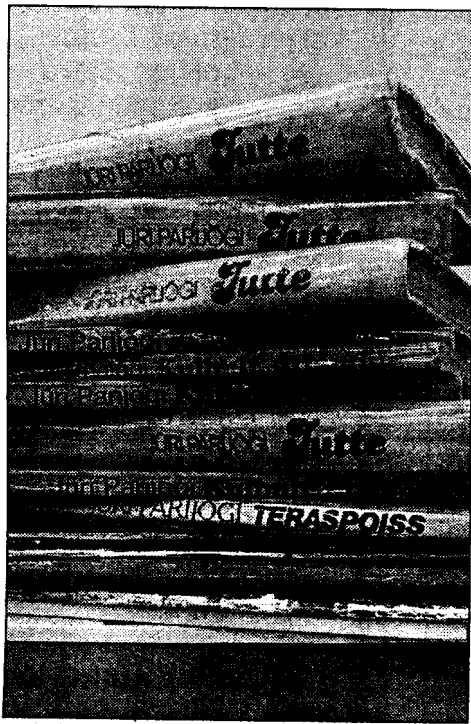
1892. aastal sündinud Jüri Parijõgi lõpetas Kunda rahvakooli ja seejärel 1909. aastal Rakvere linnakooli. Järgnesid pedagoogilised kursused.

Edasi oli ta ligi kümme aastat Rakvere lähedal Kaarlis õpetaja ja pidas siis üheksa aastat pedagoogiametit Rakveres. Parijõgi sooritas küpsuseksamit alles võrdlemisi soliidses eas, mil asus õpetajaks Tartusse, ning immatrikuleeriti ka ülikooli.

Rakveres töötas ta õpetaja ja juhtajana seminari harjutuskoolis. Oleks vahest olnud edasigi, kuid pärast seminari sulgemist kadus Rakverest ka harjutuskool.

Valdo Einmann

ajakirjanik

ti teda pärast sõda pagulaslehes mulda järele kui "suure staažiga kommunist".

Alguse sai see Eesti Rajas ilmunud kõmuartiklist pealkirjaga "Ideelise kommunisti tragöödia". Tõestati, et iseseisvusaial elanud Parijõgi kaksikelu, arendades täiuslikku konspiratsiooni. Pärast juunipööret aga määrati Tartus algkoolijuhatajast õpetajate seminari direktoriks.

Ületamatu looming

Ühe väite põhjal olevat Parijõgi end oma tuttavale üliõpilasele vanaks kommunistiks nimetanud. Paguluses puhkes selle ümber terav poleemika.

"Psühholoogiliselt ei ole võimalik, et ta oleks suutnud nii teeselda," arvab mälestusteraamatu autor, kes omal ajal Parijõge sageli kohtunud oli. Inimese ja pedagoogina oli Parijõgi aus ja avameelne.

Märt Raud lükkab ajalehes esitatud väited ümber, toetudes teistele Parijõge hästi tundnud inimestele, kinnitades, et need on täiesti eplikud.

Märt Rauda toetab eriti veenvalt tuntud pedagoog Enn Saluveer. Nad ütlevad, et inimesena oli Jüri Parijõgi suur.

Ainet oma juttudele ammutas ta kindlasti Kunda ümbrusest, lapsepõlvest, ja võimalik, et ka Rakvere koolidest.

Meie jaoks on eriti oluline kirjavara, mis lastekirjanik endast järele jättis. Kui meie õpetajad paar aastat tagasi streikisid, siis oleks ma Kunda koolis soovitanud "Semendivabrikust" neile tuntud streigilugu ette lugeda.

Jüri Parijõge oskus tabada laste maailma ja nukravõitu huumor on minu arvates siiani ületamatuks jäänud.

Jüri Parijõge saatus oli väga traagiline. Tema isiku rakendasid propagandavankri ette nii nõukogulased kui ka natsid.

Pagulaskirjanikuna tuntud eluaegne koolimees Märt Raud

ütleb oma mälestusteraamatus "Alasi ja vasarate vahel" (ilmus Uppsalas aastal 1966), et meie parima noorsookirjaniku Jüri Parijõge kurbloolus

oli kahekordne: punased hukkasid ta rahvavaenlasena 1941. aasta suvel ja seejärel mõnita-

"Jüri Parijõge oskus tabada laste maailma ja nukravõitu huumor on minu arvates siiani ületamatuks jäänud."

Valdo Einmann